

MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

Anexă la Ordinul MEC
nr. 631 din 31.05.2023

REPERE METODOLOGICE
PRIVIND ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL
LA DISCIPLINA ȘCOLARĂ
DEZVOLTARE PERSONALĂ

Chișinău 2023

ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL

LA DISCIPLINA ȘCOLARĂ

DEZVOLTARE PERSONALĂ

PRELIMINARII

Disciplina *Dezvoltare personală* reprezintă una din modalitățile de implementare a politicilor educaționale vizate de Codul educației al Republicii Moldova; se raportează la Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene privind competențele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți. Disciplina *Dezvoltare personală* face parte din aria curriculară *Consiliere și dezvoltare personală* și se implementează în învățământul primar, gimnazial și liceal, în clasele I - XII, în baza curriculumului la disciplină.

Scopul disciplinei *Dezvoltare personală* este de a contribui substanțial la formarea personalității elevului și pregătirea lui pentru integrarea socioprofesională. Fiind o disciplină axată pe o abordare inter și transdisciplinară, *Dezvoltarea personală* va valorifica atât activitățile organizate în sala de curs, cât și experiența de viață a elevului și a factorilor educaționali implicați în creșterea și educația acestuia. Această abordare încurajează parteneriatul educațional dintre școală, familie și comunitate.

Aria curriculară *Consiliere și dezvoltare personală* schimbă anumite accente de realizare a procesului educațional realizat prin sistemul de învățământ din Republica Moldova – școala se preocupă de formarea dimensiunilor de personalitate nu doar prin materiile de studii, care valorifică diverse domenii ale cunoașterii umane (matematică, biologie, istorie etc.), dar și prin tezaurul valoric al comunicării și relațiilor interpersonale stabilite la nivel social.

Viziunea pedagogică promovată prin disciplina *Dezvoltare personală*, recomandată pentru ciclul primar, gimnazial și liceal, abordează variate subiecte în cadrul celor cinci module a căror complexitate crește de la o clasă la alta, astfel încât să răspundă așteptărilor membrilor societății privind pregătirea generațiilor în creștere pentru viață și integrare în câmpul social.

I. CURRICULUMUL SCRIS/ STABILIT LA DISCIPLINA DEZVOLTARE PERSONALĂ

Formatul documentelor școlare de tip reglator, aplicate în implementarea pachetului curricular la disciplina școlară *Dezvoltare personală* include:

- *Curriculumul la disciplina Dezvoltare personală pentru învățământul primar, gimnazial și liceal*, aprobat prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr.1124 din 20 iulie 2018;
- *Ghidul de implementare a Curriculumului la disciplina Dezvoltare personală*, ediția 2018;
- *Metodologia de evaluare prin descriptori la disciplina Dezvoltare personală*, ediția 2018;
- *Dezvoltare personală. Ghidul profesorului. Clasa a V-a – a IX-a*, aprobat prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr.463 din 26 februarie 2020;
- *Dezvoltare personală. Ghid didactic pentru profesori „Cum sprijinim învățarea activă”*, aprobat prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr.463 din 26 februarie 2020;
- *Dezvoltare personală. Ghidul învățătorului. Clasa I – a IV-a*, aprobat prin ordinul

Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 914 din 16 iulie 2021;

- *Dezvoltare personală. Ghidul profesorului*. Clasa a X-a – a XII-a, aprobat prin ordinul Ministerului Educației și Cercetării nr. 1191 din 01 septembrie 2021;
- Planul - cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, anul de studii 2023-2024, aprobat prin ordinul Ministerului Educației și Cercetării nr.200 din 28 februarie 2023.

Conform Planului-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, disciplina școlară *Dezvoltare personală* are statut de disciplină obligatorie. În vederea implementării prevederilor curriculumului scris, cadrele didactice și manageriale vor asigura organizarea procesului educațional la disciplina școlară *Dezvoltare personală* în formatul stipulat de Planul-cadru. În contextul epidemiei Covid -19, în scopul formării unui comportament orientat spre asigurarea securității elevilor, inclusiv și a celor din jurul acestora, recomandăm în implementarea modulului *Securitate personală*, valorificarea în calitate de material didactic pentru elevii din învățământul general, recomandările din *Ghidul elevului/elevei din ciclul primar în contextul situației epidemiologice cu COVID-19* și *Ghidul elevului/elevei din gimnaziu și liceu în contextul situației epidemiologice cu COVID-19*. Ghidurile menționate pot fi găsite pe pagina WEB: https://mecc.gov.md/sites/default/files/ghid_primar_final_1.pdf; https://mecc.gov.md/sites/default/files/ghid_gimnaziu_liceu_final_0.pdf. Cadrul didactic este responsabil de respectarea și aplicarea documentelor curriculare, inclusiv a Reperelor metodologice la disciplină, în vederea organizării calitative a demersului educațional la disciplina școlară *Dezvoltare personală*.

II. CURRICULUMUL PREDAT/OPERAȚIONALIZAT LA DISCIPLINA DEZVOLTARE PERSONALĂ

Pentru proiectarea și realizarea eficientă a procesului educațional la disciplina *Dezvoltare personală* se vor respecta recomandările și cerințele *Curriculumul la disciplina Dezvoltare personală pentru învățământul primar, gimnazial și liceal*, aprobat prin ordinul nr.1124/2018 și a *Ghidului de implementare a Curriculumului la disciplina Dezvoltare personală*, ediția 2018:

https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_primare_05.09.2018.pdf

https://mecc.gov.md/sites/default/files/dp_gimnaziu_2018-08-24_curriculum_ghid.pdf

https://mecc.gov.md/sites/default/files/dp_liceu_2018-08-18_curriculum_ghid_0.pdf.

ATENȚIE! Pentru proiectarea și organizarea procesului educațional la disciplina *Dezvoltare personală* în clasele ciclului primar se va studia atent compartimentul *Dezvoltare personală* din *Repere metodologice privind organizarea procesului educațional în învățământul primar*.

Curriculumului la disciplina *Dezvoltare personală* are o abordare modulară nu doar la aspectele de conținut tematic, dar și a competențelor specifice. Prin intermediul fiecărui modul se contribuie prioritar la formarea unei competențe specifice, fapt care nu neagă și contribuția altor module la formarea competenței specifice concrete. În acest context, cadrele didactice vor avea în vizor, ca reper orientativ de finalitate, competența specifică relevantă fiecărui modul.

Repere pentru proiectarea anuală

Proiectarea de lungă durată la disciplină se va realiza în conformitate cu cerințele expuse integral în Ghidul de implementare a curriculumului pentru învățământul gimnazial și liceal (2018) și ținând cont de structura anului de studii curent. În scopul formării competențelor proiectate, profesorul poate să reeșaloneze modulele, în dependență de condițiile disponibile (inclusiv cu luarea în considerație a structurii anului școlar etc.), dar **este obligatorie**

parcursul integral a modulului, a căror unități de competență sunt într-un raport de interrelaționare și contribuie, prin mesajul educațional (unitățile de conținut/problemele propuse) la realizarea competenței specifice.

ATENȚIE! Realizarea tuturor modulelor propuse în curriculum este obligatorie. Proiectarea de lungă durată a cadrului didactic poate fi realizată în conformitate cu modelele prezente pe site-ul Ministerului Educației și Cercetării cu reeșalonarea timpului didactic și adaptarea acestora la specificul anului de studiu 2023-2024:

https://mecc.gov.md/sites/default/files/dezvoltare_personala_cl.v_2019-2020.pdf

https://mecc.gov.md/sites/default/files/dezvoltare_personala_cl_x_2019-2020_final.pdf.

Profesorul este încurajat să propună prin proiectarea didactică și alte unități de conținut, care după părerea lui, sau prin consultarea elevilor, părinților, membrilor comunității vor contribui la formarea competențelor specifice în conformitate cu aspirațiile contemporane a elevilor. În propunerea unităților de conținut, profesorul va ține cont și de resursele disponibile.

Cadrul didactic va proiecta numărul de ore pentru fiecare modul în baza recomandărilor curriculumului, ținând cont de interesele elevilor și necesitățile de management al clasei, posibilitățile de colaborare cu familia, comunitatea și alți factori de impact.

Repere pentru proiectarea evaluărilor

Fiecare cadru didactic va proiecta la începutul anului de studiu **o oră pentru evaluarea inițială** (predictivă) - obligatorie pentru fiecare clasă, ce va viza identificarea condițiilor în care elevii pot să se integreze optimal în activitatea de învățare pe parcursul anului de studii și stabilirea aspectelor de recuperare. Dacă această evaluare va demonstra necesitatea recapitulării unităților de învățare, cadrul didactic va planifica pentru recapitulare până la 2 ore, din contul orelor ce se dau la discreția cadrului didactic.

La finalul fiecărui modul va proiecta 1-2 ore pentru activitatea de sinteză și autoevaluare, care reprezintă **evaluarea sumativă**.

Repere pentru proiectarea unităților de învățare (modulelor)

Detalierile de conținut (subiectele tematice ale lecțiilor) vor fi formulate esențializat, în baza listei de conținuturi curriculare date în modulul respectiv, dar și motivant, interesant pentru elevi, așa cum sunt formulate în Suporturile didactice aprobate prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 463 din 25.05.2020. De exemplu: **Dimensiunea 2. Unitatea de învățare Asigurarea calității vieții**

Tema din Ghidul profesorului cl. IX	Scop declarat al temei din Ghidul profesorului cl. IX	Corespondere unitate de competență curriculară	Corespondere tematică curriculară
Câștig-câștig: bine pentru toată lumea	Elevii înțeleg că valorile personale au un impact mare asupra modulului în care fiecare individ gestionează situațiile dificile. Fiecare vrea să câștige, dar apartenența la o familie, o clasă, o comunitate cere soluții bune pentru toată lumea.	Descrierea priorităților și a modalităților/mijloacelor de realizare a acestora în raport cu valorile personale și normele acceptate în societate;	Valorile și nonvalorile. Caracterul polar al valorii. Influența mediului de viață – familie, clasă, comunitate – asupra sistemului de valori.

ATENȚIE! Valorificați din plin în proiectarea conținuturilor Ghidurile profesorului pentru clasele I-XII-a aprobate Suporturile didactice aprobate prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 463 din 25.05.2020. Corespunderea curriculară a fost certificată de experți naționali în domeniu. Corespunderea curriculară se stabilește prin potențialul suportului de a forma finalitățile curriculare, nu prin similitudinea formulărilor suport-curriculum.

În momentul în care situația epidemiologică nu va permite realizarea procesului educațional în sălile de clasă pe parcursul noului an de studii, cadrele didactice vor organiza procesul educațional la disciplină în conformitate cu cerințele *Metodologiei privind continuarea la distanță a procesului educațional în condiții de carantină pentru instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal*, aprobată prin ordinul Ministerului nr. 351 din 19.03.2020. Totodată, vor putea fi utilizate și materialele didactice plasate pe platforma <http://www.educatieonline.md/>.

Pentru organizarea eficientă a procesului educațional la distanță, recomandăm utilizarea platformei Google Meet (care nu are limită de timp și număr de persoane) pentru desfășurarea lecțiilor on-line sincron și a aplicației Google Classroom pentru activitățile on-line asincron. În condițiile specifice de organizare a procesului educațional la distanță, conceptul demersului didactic se va axa pe următoarele prevederi:

- plasarea accentului în procesul de predare pe tehnicile de învățare activă prin sarcini, cu preponderență în formatul de învățare sincron;
- evitarea practicilor de expediere a unor suporturi informaționale voluminoase în studierea materiei noi;
- cadrul didactic va propune elevilor algoritmul de acțiuni și metode/tehnici de învățare care ar putea face procesul educațional la distanță cât mai interactiv, folosind diverse instrumente web: table interactive <http://linoit.com/> ; <https://jamboard.google.com/>; <https://padlet.com/> ș.a.
- cadrele didactice vor folosi varianta electronică a Tabelului de performanță, care va fi completat de elevi și apoi de profesor, iar la sfârșitul anului de studiu imprimat și plasat în dosarul elevului.

Repere pentru monitorizarea procesului educațional. Cadrele manageriale vor monitoriza sistematic calitatea procesului educațional la disciplina *Dezvoltare personală* și vor oferi consultanță cadrelor didactice pentru a asigura maxim posibil eficiența activităților didactice pentru elevi, care trebuie să fie permanent:

- *orientați să-și formeze o imagine de ansamblu asupra scopurilor învățării prin expunerea obiectivelor de formare personală și a competențelor pe care le vor dezvolta;*
- *preocupați să clarifice prioritățile pe care se axează o formare autentică a personalității;*
- *încurajați să folosească cunoștințele și experiențele acumulate anterior, să aplice noi experiențe, să reflecte, să formuleze opinii și concluzii, să automonitorizeze dezvoltarea personală.*

ATENȚIE! În baza experienței acumulate de la începutul implementării curriculumului la disciplina *Dezvoltare personală*, atenționăm cadrele manageriale și didactice asupra

următoarelor aspecte:

- *La orele de Dezvoltare personală nu se citesc referate elaborate de elevi sau informații colectate de pe site-uri de popularizare, dar se organizează activități axate pe sarcini interactive;*
- *În cadrul evaluărilor nu se folosesc teste docimologice, dar se elaborează diverse produse;*
- *Nu se obligă elevii să completeze la nesfârșit sarcini din caiete tipizate, cumpărate la discreția cadrului didactic, dar se elaborează fișe de lucru pentru elevi;*
- *Nu se impun pentru studiu conținuturi voluminoase sau prezentări de câteva zeci de pagini, dar se fac suporturi informaționale esențiale;*
- *Nu se obligă elevii să elaboreze portofolii, doar dacă acest instrument este agreat și dorit de elevi;*
- *Nu se acordă note și nici calificative, dar se oferă un feed-back constructiv în baza criteriilor de succes.*

III. CURRICULUMUL ÎNVĂȚAT/REALIZAT/ATINS LA DISCIPLINA DEZVOLTARE PERSONALĂ

Aspectul prioritar al Ministerului în monitorizarea implementării curricula disciplinare, ediția 2018, îl constituie calitatea procesului educațional în organizarea învățământului în bază de competențe. În acest context, cadrul didactic va elabora două tipuri de proiecte didactice: la nivel de macroproiectare - *proiectul didactic de lungă durată*, care vizează activitatea didactică pe parcursul unui an și la nivel de microproiectare - *proiectul didactic din cadrul unei unități de învățare* sau proiectul unei lecții. În cazul proiectului didactic al unității de învățare, el va include activități preconizate în cadrul unui modul, realizat pe parcursul a 5-6 ore.

Repere pentru proiectarea și desfășurarea lecțiilor. În proiectarea și realizarea demersului didactic, cadrul didactic va ține cont de specificul acestor ore/lecții, care reprezintă o formă de activitate educativă/didactică căreia, spre deosebire de alte lecții, nu îi sunt caracteristice academismul și tipul povățuitor al interacțiunii pedagogice, ci se axează pe modalități de activitate flexibile după componența și structura interacțiunii educative.

- Pentru proiectarea unei activități didactice, este recomandat cadrul de proiectare constructivist: *Evocare – Realizare a sensului – Reflecție – Extindere*, care constituie un circuit închis de învățare explicită, unde nu este permis să se omită unele etape și să se treacă peste anumite activități considerate obligatorii.
- Strategiile didactice vor fi concepute în contextul tipurilor moderne de învățare: *învățare bazată pe proiecte, învățare bazată pe sarcini de lucru, învățare bazată pe probleme, învățare prin colaborare etc.*
- Metodele de învățare utilizate la disciplina *Dezvoltare personală* au la bază concepția cognitiv-constructivistă a învățării, în care elevii își formează cunoștințele prin implicare într-o anumită sarcină în mod individual, prin schimbul de cunoștințe în cadrul unor discuții cu un coleg sau într-un grup și prin împărtășirea rezultatelor cu clasa. Reflecția de sine stătătoare și reflecția împreună cu alți colegi asupra proceselor de învățare reprezintă o parte importantă a dezvoltării personale și trebuie să se regăsească în cadrul fiecărei ore. Obiectivele învățării sunt abilitățile de rezolvare a problemelor, gândirea critică, gândirea reflexivă, punerea întrebărilor, autodeterminarea și deschiderea față de soluții diverse.
- Cadrele didactice vor propune la lecțiile de *Dezvoltare personală* situații de învățare care să

permită valorificarea experienței de viață a elevilor, transferul în contexte situaționale specifice vieții școlare și extrașcolare.

- Se vor promova parteneriatele educaționale de diverse tipuri: parteneriate cu factori comunitari în cadrul unor activități comune, consensuale disciplinei *Dezvoltare personală*; parteneriate cu agenți sociali (agenți economici, organizații culturale/ militare/ artistice/ sportive/ religioase etc.) și cu organizații de tip nonformal (biblioteci/ mediateci; massmedia, cluburi/ cercuri pe interese etc.) în cadrul unor activități comune, complementare disciplinei *Dezvoltare personală*.

În condițiile specifice de organizare a procesului educațional la distanță se recomandă reorganizarea demersului didactic accentul fiind pus pe utilizarea unor instrumente adecvate, practicarea unor tehnologii bazate pe joc, cercetare și creativitate, managementul eficient al timpului și al resurselor, valorizarea învățământului personalizat etc.

În procesul de proiectare a lecției la disciplina *Dezvoltare personală* se recomandă utilizarea următoarelor resurse:

- lecțiile on-line de pe platforma <http://www.educatieonline.md/> ca resursă de transmitere a cunoștințelor. Acestea pot fi recomandate elevilor a fi vizionate înainte de ora la clasă sau ora sincron în format on-line.

ATENȚIE! Cadrul didactic nu va substitui desfășurarea lecției sale cu lecția filmată, dar poate utiliza lecția înregistrată în timpul orei, fiind completată cu sarcini de învățare.

Se recomandă, pentru conceperea demersurilor didactice, utilizarea Ghidul profesorului pentru disciplina *Dezvoltare personală* pentru toate clasele I- a XII-a, recomandat de Ministerul Educației și Cercetării, care oferă câte 20 de sarcini pentru fiecare clasă repartizate pe module conform curriculumului. Sarcina constă din pași de realizare a activității, o recomandare de exercițiu pentru acasă și analiza acesteia în lecția următoare (follow-up). Sarcinile pot fi aplicate în cadrul orelor în clasă sau adaptate pentru orele în format on-line.

ATENȚIE! Este necesar de a aborda/selecta în mod critic și responsabil sursele informaționale folosite pentru conceperea demersurilor didactice.

- Vor fi evitate sursele neștiințifice (de exemplu: site-uri de popularizare a psihologiei, pagini web cu materiale neverificate/nerecenzate despre modul sănătos de viață; reviste pentru publicul larg, publicații de divertisment etc.), orice resurse nepotrivite pentru vârsta elevilor și scopurile educaționale ale disciplinei.
- Se va asigura abordarea didactică diferită a conținuturilor care sunt prevăzute și la alte discipline (de ex., la *Educație pentru societate*, *Educație tehnologică*), urmărind cu atenție formarea finalităților disciplinei *Dezvoltare personală* și valorificând abordările inter/pluri/ transdisciplinare.

Rolul cadrului didactic în implementarea disciplinei *Dezvoltare personală* este să inițieze și să orienteze procesul de învățare, să antreneze și să însoțească elevii în procesul de învățare și să-i ajute să depășească dificultățile pentru a deveni actori activi în propriul proces de dezvoltare. Rolul cadrului didactic este de facilitator, formator, moderator.

În cadrul lecțiilor de *Dezvoltare personală* opiniile individuale exprimate de elevi devin o parte foarte importantă. Se recomandă gestionarea cu mult tact pedagogic a situațiilor în care opinia cadrului didactic nu coincide cu opinia elevilor.

Se recomandă autorefecția periodică a cadrului didactic asupra propriei prestațe și a calității

procesului didactic desfășurat. Acest lucru se poate face prin autoevaluare, utilizând întrebări de bază care se axează pe obiectivele stabilite, competențele elevilor, rezultatele învățării, activitatea elevilor etc. Reflecția poate fi realizată, totodată, împreună cu un coleg, după asistarea reciprocă la lecțiile de *Dezvoltare personală*. Pentru aceasta se recomandă stabilirea unor repere de observare și comunicarea acestora partenerului înainte ca asistările la lecții să aibă loc. Acest lucru este necesar pentru a obține ceva concret din acest schimb de experiență. Feedback-ul trebuie oferit în mod critic-constructiv și discutând față în față.

Lecția – principala formă de organizare a procesului educațional. Calitatea pregătirii și comportamentul lecției este un indicator important al abilității pedagogice a profesorului.

Observarea și analizarea lecțiilor este cel mai important domeniu al studierii experienței pozitive și inovatoare. Lecția trebuie să se analizeze ca un sistem integral. În caz contrar, analiza lecției „scoate în evidență” problema care îl interesează pe cel ce observă, ceea ce duce la subiectivitate.

ATENȚIE! În scopul asigurării unui feedback de calitate urmare a observării lecțiilor la colegi, cadrul didactic urmează să consulte auxiliarul didactic *Dezvoltare profesională pentru vizite la clasă. Manual de observare pentru profesori. Observarea lecțiilor și feedbackul de calitate*, plasat pe site-ul Ministerului Educației și Cercetării.

https://mecc.gov.md/sites/default/files/ro_hb_profesori_web.pdf

https://mecc.gov.md/sites/default/files/ru_hb_profesori_web.pdf

Tematică pentru activitățile de cercetare și promovare a experiențelor pedagogice pentru activitatea Comisiilor metodice raionale/municipale pot servi discuțiile și valorificarea experiențelor la subiectul: ***Cum organizez învățarea activă? Cum sprijin procesele de învățare? Principiile predării: asupra căror aspecte îmi concentrez activitatea de predare? Cum asigur un mediu de învățare prietenos?***

Notă: Comisiile metodice raionale/municipale. sunt în drept să selecteze tema de cercetare, în funcție de necesitățile și așteptările cadrelor didactice din teritoriu.

IV. CURRICULUMUL EVALUAT

În cadrul disciplinei *Dezvoltare personală* pot fi folosite diverse materiale didactice și instrumente de organizare a procesului de învățare. Întrucât elevii nu au manual, cadrele didactice pot decide, împreună cu elevii, cum ar dori ca aceștia să-și noteze sarcinile realizate. Elevii pot lucra pe fișe individuale pe care le primesc de la cadrul didactic. Toate fișele sunt apoi adunate într-un portofoliu. Un astfel de portofoliu poate fi creat la începutul anului școlar pentru lecțiile la disciplina școlară *Dezvoltare personală*.

Portofoliul cuprinde piese/produse rezultate din activitățile realizate de elevi la ora de curs. El reprezintă principala sursă pentru activitățile de autoevaluare a învățării de către elev și îi oferă acestuia un mecanism de observare, reflecție și apreciere a evoluției proprii.

ATENȚIE! Portofoliul este unul din instrumentele didactice care poate fi acceptat sau înlocuit cu un alt instrument sau o diversitate de instrumente. Portofoliul este o modalitate de monitorizare a procesului de învățare și urmărire a progresului realizat de elev și nu este un instrument obligatoriu.

Elevii pot folosi caiete la disciplina *Dezvoltare personală*, la fel cum o fac și la alte discipline și

care pot deveni o alternativă a portofoliilor. În aceste caiete ei vor include toate schițele, notițele, eseurile etc. Sunt ca niște jurnale personale unde lucrurile nu se pot pierde. Caietele pot fi decorate după placul fiecărui elev.

Evaluarea la disciplina *Dezvoltare personală* se realizează în baza Metodologiei de evaluare criterială prin descriptorii (MECD), aprobată prin ordinul nr. 1324 din 08 septembrie 2019. La disciplina *Dezvoltare personală* evaluarea va urmări progresul personal al elevului în ceea ce privește cunoașterea de sine și a celorlalți, relaționarea cu cei din jur, integrarea școlară și socială, utilizarea resurselor, atitudinile față de lumea înconjurătoare și față de propria persoană, interesele privind diferite activități și obținerea succesului în propria activitate.

Se va respecta prioritatea învățării asupra evaluării. Activitățile de evaluare vor sprijini și vor complementa învățarea:

- pentru ***Evaluarea inițială*** se va rezerva prima lecție din anul școlar, optând pentru metode noninstrumentale care să permită elevilor să-și autoevalueze și să-și completeze preacizitiile necesare, totodată motivându-i pentru studierea disciplinei în noul an școlar. Va fi organizată ca o activitate de motivare și orientare a elevilor spre performanțele așteptate la această disciplină, un mic plan de acțiuni pentru dezvoltare personală pentru anul de studii care începe.
- la fiecare lecție se va realiza ***Evaluarea formativă*** interactivă, asigurând un feedback prompt și eficient. Cadrul didactic va ghida cu atenție activitățile de autoevaluare și evaluare reciprocă, reacționând proactiv la eventualitatea unor stări emoționale negative la elevi. Se va asigura starea de bine a elevilor, instrumentând în acest scop diverse metode și tehnici de evaluare, astfel încât elevii să nu se simtă stresați, dar provocați în sens pozitiv și motivați pentru succes. La finalul lecției în catalogul clasei se înregistrează doar absențele și rubrica „Subiectul lecției”, ***fără teme pentru acasă***.

ATENȚIE! Elevilor li se pot oferi sarcini pentru extinderea învățării în mediul autentic, de exemplu: să discute cu părinții despre motivele alegerii profesiei. Nerealizarea acestora de către elevi nu vor servi drept temei pentru sancționări.

- la finalul fiecărei unități de învățare și a anului de studiu se va realiza ***Evaluarea sumativă***, care se bazează pe o proporție de: 80% - autoevaluarea și evaluare reciprocă a elevilor și 20% - feedback constructiv din partea cadrului didactic și respectă următoarele aspecte:
 - se raportează la unitățile de competență stipulate pe unități de învățare/modul;
 - se realizează în baza elaborării produselor școlare prin autoevaluare/evaluare reciprocă în baza criteriilor de succes;
 - se recomandă elaborarea și prezentarea produsele școlare la orele de sinteză și autoevaluare, dar și etapizat pe parcursul unității de învățare;
 - se realizează, inclusiv, prin completarea de către elev a tabelului de performanță la finele unității de învățare sub formă de autoevaluare;
 - este ghidată de cadrul didactic, care își asumă responsabilitatea „pregătirii” elevului prin evaluări formative, astfel, elevul percepe evaluarea sumativă drept un moment așteptat, dar nu unul care poate provoca tensiune și frică.

În conformitate cu Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, disciplina *Dezvoltare personală*, disciplină obligatorie pentru clasele I – XII, este inclusă în Sistemul Informațional de Personalizare a Actelor de Studii (SIPAS) și în Sistemul Automatizat de Prelucrare a Datelor (SAPD). Reieșind din prevederile art. 16 alin. (4) din Codul educației și,

ținând cont de faptul că disciplina *Dezvoltare personală* este disciplină obligatorie, introdusă necondiționat în SIPAS și SAPD, pentru clasele absolvente a IX-a și a XII-a se introduce calificativul „admis”.

Totodată, reiterăm faptul că în cadrul predării disciplinei *Dezvoltare personală* este pus accentul pe evaluarea autentică și autoevaluare. Procesul evaluativ este realizat astfel, încât acesta să cultive și să stimuleze interesul elevilor pentru studiu.

V. SUGESTII PRIVIND ASIGURAREA DIDACTICĂ

În scopul realizării procesului educațional la disciplina *Dezvoltare personală*, treapta primară, gimnazială și liceală sunt recomandate suporturile didactice elaborate de Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, în colaborare cu Departamentul pentru Proiecte Internaționale în Educație al Universității Pedagogice din Zurich.

Suporturile didactice pentru treapta gimnazială sunt aprobate de Ministerului Educației și Cercetării:

- Corinna Borer, Wiltrud Weidinger. *Dezvoltare personală. Ghidul profesorului*. Clasa a V-a, Chișinău, editura *Lyceum*
https://mecc.gov.md/sites/default/files/dezvoltare_personala_clasa_5_print.pdf ;
- Corinna Borer, Peter Holzwarth, Wiltrud Weidinger. *Dezvoltare personală. Ghidul profesorului*. Clasa a VI-a, Chișinău, editura *Lyceum*
https://mecc.gov.md/sites/default/files/dezvoltare_personala_clasa_6_print.pdf ;
- Corinna Borer, Peter Holzwarth, Martin Keller, Wiltrud Weidinger. *Dezvoltare personală. Ghidul profesorului*. Clasa a VII-a, Chișinău, editura *Lyceum*
https://mecc.gov.md/sites/default/files/dezvoltare_personala_clasa_7_print.pdf ;
- Corinna Borer, Peter Holzwarth, Martin Keller, Wiltrud Weidinger. *Dezvoltare personală. Ghidul profesorului*. Clasa a VIII-a, Chișinău, editura *Lyceum*
https://mecc.gov.md/sites/default/files/dezvoltare_personala_clasa_8_print.pdf ;
- Rolf Gollob, Martin Keller. *Dezvoltare personală. Ghidul profesorului*. Clasa a IX-a, Chișinău, editura *Lyceum*
https://mecc.gov.md/sites/default/files/dezvoltare_personala_clasa_9_corr_print.pdf ;
- Wiltrud Weidinger, *Cum sprijinim învățarea activă – dezvoltare personală. Ghid didactic pentru profesori*;
- Wiltrud Weidinger. *Dezvoltare personală. Ghidul învățătorului*. Clasa I
https://mecc.gov.md/sites/default/files/dezvoltare_personala_-_ghidul_invatatorului_clasa_1_web_iulie_2021_0.pdf ;
- Wiltrud Weidinger. *Dezvoltare personală. Ghidul învățătorului*. Clasa a II-a
https://mecc.gov.md/sites/default/files/dezvoltare_personala_-_ghidul_invatatorului_-_clasa_2_web_iulie_2021.pdf ;
- Rolf Gollob. *Dezvoltare personală. Ghidul învățătorului*. Clasa a III-a
https://mecc.gov.md/sites/default/files/dezvoltare_personala_-_ghidul_invatatorului_-_clasa_3_-_web_iulie_2021_0.pdf ;

- Rolf Gollob. *Dezvoltare personală. Ghidul învățătorului*. Clasa a IV-a
https://mecc.gov.md/sites/default/files/dezvoltare_personala_-_ghidul_invatatorului_-_clasa_4_web_iulie_2021.pdf ;
- Martin Keller, Corinna Borer, Peter Holzwarth. *Dezvoltare personală. Ghidul profesorului*. Clasa a X-a
https://mecc.gov.md/sites/default/files/dezvoltare_personala_-_ghidul_profesorului_-_clasa_10_web_sep2021_0.pdf ;
- Martin Keller, Corinna Borer, Peter Holzwarth. *Dezvoltare personală. Ghidul profesorului*. Clasa a XI-a
https://mecc.gov.md/sites/default/files/dezvoltare_personala_-_ghidul_profesorului_-_clasa_11_web_sep2021.pdf ;
- Rolf Gollob. *Dezvoltare personală. Ghidul profesorului*. Clasa a XII-a
https://mecc.gov.md/sites/default/files/dezvoltare_personala_-_ghidul_profesorului_-_clasa_12_web_sep2021.pdf .;
- Rolf Gollob. Wiltrud Weidinger. *Dezvoltare profesională pentru vizite la clasă. Manual de observare pentru profesori. Observarea lecțiilor și feedbackul de calitate*
https://mecc.gov.md/sites/default/files/ro_hb_profesori_web.pdf
https://mecc.gov.md/sites/default/files/ru_hb_profesori_web.pdf .

Pentru clasele gimnaziale și liceale, în procesul de studiere a modului *Proiectarea carierei profesionale și dezvoltarea spiritului antreprenorial*, sunt recomandate resursele didactice „Dezvoltarea Personală și Proiectarea Carierei”, elaborate de Centrul pentru Educație Antreprenorială și Asistență în Afaceri <https://ceda.md/materiale-didactice-revocc/> .

Viorica MARȚ, *consultant principal, Direcția învățământ general,
Ministerul Educației și Cercetării*

Tatiana TURCHINĂ, *psiholog, Șef Departament Formare*

Continuă, Universitatea de Stat din Moldova, mun. Chișinău